

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖ**

IŠVADA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS
RESPUBLIKOS ŽUVININKYSTĖS ĮSTATYMO NR. VIII-1756 2, 6, 14, 14-1, 14-3, 14-4, 15, 20
STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-2334“ PROJEKTO
(TAP-23-323; TAIS NR. 23-1195(2))**

2023-03-17 Nr. NV-586

Vilnius

Įvertinę Projekto atitiktį įstatymams ir teisės technikos reikalavimams, esminių pastabų neturime, tačiau siūlome patikslinti Projektą pagal toliau pateiktus pasiūlymus.

1. Siūlome Projekte atsisakyti trumpinio „(toliau – keičiamas įstatymas)“ ir jo nevartoti, nes dėl jo sakiniai lieka be tarinio (pvz., formuluotę „Projekto 2 straipsniu keičiamo įstatymo 6 straipsnio 6 dalį“ reiktų skaityti kaip „Projekto 2 straipsniu Žuvininkystės įstatymo 6 straipsnio 6 dalį“). Vietoj to siūlome visur tekste vartoti formuluotę „keičiamas Žuvininkystės įstatymas“ neįsivedant jokio trumpinio.

2. Siūlome Projekte nevartoti reikiamybės dalyvių siūlytina, manytina ir t.t. Pirmiausia, Vyriausybės išvados kontekste jie nėra tinkami kalbos požiūriu, nes, pavyzdžiui, parašymas „siūlytina pripažinti netekusia galios“ turėtų būti suprantamas kaip „reikia siūlyti pripažinti netekusia galios“. Antra, Vyriausybė išvadoje Seimui turėtų dėstyti savo aiškią nuomonę, todėl turėtų būti rašoma „Vyriausybė siūlo“, „siūlome“ ir pan.

3. Projekto 1 punktas, sistemiškai vertinant jo ir Įstatymo projekto nuostatas, turėtų būti performuluojamas. Šiame punkte išskiriamos dvi skirtingos problemos, dėl kurių Vyriausybė teiktų savo pasiūlymus, todėl jos turėtų būti dėstomos atskirose šio punkto pastraipose.

Pirmiausia aptariama tai, kad Įstatymo projektu pasitraukti iš verslo gaunant išmoką bus galima tik Kuršių mariose žvejojančioms įmonėms, tačiau tokia galimybė nebus numatyta visiems kitiems vidaus vandenyse verslinę žvejybą vykdančioms ūkio subjektams, ir, atitinkamai, siūloma tokią galimybę numatyti. Šiuo atžvilgiu Projekto rengėjams siūlome įvertinti tai, kad Kuršių mariose žvejojančioms įmonėms sudaroma galimybė *savanoriškai* apsispręsti, ar išnaudoti kvotą, ar ją perleisti aplinkos ministro įgaliotai biudžetiniai įstaigai gaunant už tai kompensaciją, tuo tarpu visiems kitiems vidaus vandenyse verslinę žvejybą vykdančioms ūkio subjektams, turintiems paskirtas kvotas iki 2025 ar 2026 metų, Įstatymo projektu apskritai uždraudžiama užsiimti versline tam tikrų žuvų žvejyba vidaus vandenyse, išskyrus numatytas išimtis (specializuota verslinė stintų žvejyba ir visų žuvų žvejyba polderiuose bei tam tikruose privačiuose vidaus vandenų telkiniuose) (Įstatymo projekto 3 straipsnio 1 dalis). Be to, pagal siūlomas Įstatymo projekto nuostatas (6 straipsniu ir kt. siūlomi pakeitimai) tokie ūkio subjektai galės perleisti turimas kvotas (tų žuvų, kurias žvejoti nebus uždrausta) perleisti aplinkos ministro įgaliotai biudžetiniai įstaigai gaunant už tai kompensaciją. Todėl šiuo požiūriu Projektas tikslintinas, be to, neatrodo logiškai, kad asmuo galėtų perleisti paskirtą kvotą sugauti žuvis, kurias įstatymas iš esmės uždraudė gaudyti. Todėl šiuo atveju, kai uždraudžiama žvejoti tam tikras žuvis ar tam tikruose vidaus vandenų telkiniuose, greičiausiai turėtų būti numatytas ne kvotų perleidimo ir išmokų mokėjimo mechanizmas, bet

kompensacijos už suteiktas ir panaikintas kvotas mechanizmas, pagrįstas ne savanorišku atsisakymu, o ūkinės veiklos ribojimu. Taip pat siūlome nevartoti tokių išsireiškimų kaip „jei, pagal Projekto nuostatas“, nes jos sudaro įspūdį, kad Projekto rengėjai iki galo neišsiaiškino, koks yra siūlomas reguliavimas.

Antra problema, dėl kurios Projekto 1 punkte teikiami pasiūlymai, yra verslinės žvejybos limitų mažinimas [ne mažesniu] nei aplinkos ministro įgaliotai biudžetinei įstaigai perleistos kvotos dydžiu. Žuvininkystės įstatymas įtvirtina bendrą taisyklę, kad „Žvejybos vidaus vandenyse limitus, verslinės žvejybos vidaus vandenyse draudimą ar ribojimą tam tikru laiku (arba tam tikrose vietose) arba tam tikrų rūšių žuvų žvejybos uždraudimą aplinkos ministras nustato tik remdamasis šio straipsnio 6 dalyje nustatyta tvarka atliekamų žuvų išteklių tyrimų duomenimis“. Įstatymo projektu taip pat siūloma, kad, be tokio tyrimų pagrindu nustatytų limitų mažinimo, verslinės žvejybos limitai Kuršių mariose būtų mažinami žvejybos kvotos, kurias ūkio subjektai turėjo šio įstatymo nustatyta tvarka perleidę teisę į žvejybos kvotą aplinkos ministro įgaliotai biudžetinei įstaigai, dydžiu. Manome, kad formuluotė „ne mažesne apimtimi nei“ yra netiksli labiau teisinės technikos požiūriu, nes bet kuriuo atveju limitai negali būti mažinami be pagrindo, t.y. tik perleistos kvotos dydžiu ir tyrimų duomenų pagrindu. Projektu siūloma tikslinti Įstatymo projekto 2 straipsniu keičiamą Žuvininkystės įstatymo 6 straipsnio 3 dalį numatant, kad „aplinkos ministras <...> verslinės žvejybos limitus vidaus vandenų telkiniuose mažina tokia apimtimi, kokios buvo žvejybos kvotos, į kurias ūkio subjektai perleido teisę aplinkos ministro įgaliotai biudžetinei įstaigai šio įstatymo nustatyta tvarka, arba didesne apimtimi, jei, žuvų išteklių tyrimų duomenimis, tame vidaus vandenų telkinyje žuvų produktyvumas nėra optimalus“. Tačiau šis siūlymas išplėsti Įstatymo projekto taikymo sritį ir taikyti žvejybos limitų mažinimą perleistų kvotų dydžiu ne tik Kuršių marioms, bet visiems vidaus vandenims, turėtų būti pagrįstas duomenimis, kad tokia pati praktika būtina visų vidaus vandens plotų atžvilgiu. Projekte tokių duomenų nėra. Be to, Projektu turėtų būti sprendžiamas klausimas, atsižvelgiant į aukščiau pateiktą pastabą, ar taip turėtų būti elgiama ir su kvotomis, kurios iš esmės bus panaikintos uždraudus tam tikrų žuvų žvejybą. Galiausiai teikiamas siūlymas mažinti limitus jei „žuvų produktyvumas nėra optimalus“ turi būti tikslinamas atsižvelgiant į Aplinkos ministro patvirtintą Žuvų išteklių tyrimų vidaus vandenyse tvarkos aprašą ir prie jo pridedamą Žuvų išteklių tyrimų metodiką.

4. Siūlome tikslinti Projekto 3 punktą, nes jame dėstomi du atskiri pasiūlymai, todėl juos reikėtų pateikti atskirai dviejose 3 punkto pastraipose. Pirmasis veikiausiai susijęs su technine klaida, nes Projekte praleista ir nenurodyta, kokių žuvų (stintų) specializuotoji verslinė žvejyba būtų leidžiama, kaip galima suprasti iš aiškinamojo rašto ir Įstatymo projekto lyginamojo varianto. Su tuo ir turėtų būti susijęs pasiūlymas tikslinti įstatymo projektą. Antroji problema yra ta, kad specializuotosios verslinės žvejybos ribojimas turėtų būti pagrįstas tyrimų išvadomis, kaip teigtų Vyriausybė. Todėl siūlome šį aspektą papildyti duomenimis dėl visų keturių žuvų rūšių, kurių specializuotoji verslinė žvejyba buvo leidžiama arba norima ją uždrausti, ir tuo remiantis teikti pasiūlymų, kaip reikėtų formuluoti keičiamą Žuvininkystės įstatymo 14 straipsnio 1 dalį.

Taip pat atkreipiame dėmesį, kad Įstatymo projektu keičiamoje Žuvininkystės įstatymo 14 straipsnio 1 dalyje nurodoma „žvejyba sertifikuota teisės aktų nustatyta tvarka kaip tautinis paveldas ir (arba) įtraukta į Nematerialaus kultūros paveldo vertybių sąvadą“, tačiau šis 14 straipsnis kaip ir visas ketvirtasis skirsnis yra skirtas *verslinei žvejybai* vidaus vandenyse.

5. Siūlome tikslinti Projekto 4 punktą, nes Įstatymo projektu keičiamo 14 straipsnio 1 dalyje nėra siūloma uždrausti verslinę migruojančių ungurių žvejybą – siūloma drausti tik specializuotąją verslinę jų žvejybą, kai tuo tarpu „kitų rūšių žuvų [įskaitant ir tuos ungurius] verslinė žvejyba“ yra leidžiama nurodytuose vandens telkiniuose.

6. Siūlome tikslinti Projekto 5 punktą, nes Įstatymo projekto 6 straipsniu keičiamo Žuvininkystės įstatymo 14⁴ straipsnio 2 dalyje nėra siūloma nustatyti, kad aplinkos ministras nustatytų apskaičiavimo *metodiką* ir *išmokėjimo* tvarką. Taip pat reikėtų rašyti „papildant *Projekto* 6 straipsniu dėstomo Žuvininkystės įstatymo 14⁴ straipsnį 5 dalimi“, taip pat neaišku, kodėl nurodoma „iki 2023 m.“ (esminių verslinės žvejybos apribojimų), jei siūloma, kad Įstatymo projektas įsigaliotų nuo 2024 m. sausio 1 d. (taip pat reikėtų tikslinti ir Projektu siūlomoje 14⁴ straipsnio 3 dalyje nurodytą 2022 m. datą).

Taip pat manome, kad Projekto 5 punkte teikiamą siūlymą „išmokas, kurias gautų ūkio subjektai už perleidžiamą teisę į žvejybos kvotą, siūlytina skaičiuoti įvertinant per 5 metus ūkio subjektų iš žvejybos veiklos gautas pajamas“ ir siūlomą 14⁴ straipsnio 5 dalį reikėtų pagrįsti, visų pirma atsižvelgiant į tai, kad žvejybos kvotos už buvusių 5 metus ir būsimus 5 metus (kurias perleistų) gali skirtis, o išmokos būtų mokamos būtent už ateities kvotų atsisakymą.

Projektu siūlomą 14⁴ straipsnio 3 dalį reikėtų tikslinti, atsižvelgiant į tai, kad Vyriausybė savo išvadoje siūlo numatyti galimybę visiems perleisti turimą verslinės žvejybos vidaus vandenyse kvotą.

Projektu siūlomą 14⁴ straipsnio 3 dalies 2 punktą reikėtų pagrįsti, nes tai yra visiškai naujas siūlymas dėl Įstatymo pakeitimo. Taip pat šis punktas kelia abejonių dėl savo turinio, nes nėra aišku: kodėl nustatomas reikalavimas „nutraukti verslinę žvejybą visam laikui ir nesikreipti dėl teisės į žvejybos vidaus vandenyse kvotą suteikimo“, nes Įstatymo projekto tikslai bus pasiekti mažinant limitus perleistų įgaliotajai biudžetinei įstaigai kvotų dydžiu, o perleidus kvotą įstatyme nėra draudimo ją įsigyti iš kitų ūkio subjektų; kodėl šis reikalavimas (nutraukti verslinę žvejybą visam laikui ir nesikreipti dėl teisės į žvejybos vidaus vandenyse kvotą suteikimo) taikomas su pareiškėju susijusiems ūkio subjektams, ypač tais atvejais, jei jie turi jiems skirtą kvotą ir jos nenori perleisti; kodėl nustatomas absoliutus reikalavimas „visam laikui“ nebeužsiimti konkrečia ūkine veikla (žvejyba) ir kaip jis derėtų su Lietuvos Respublikos Konstitucijoje garantuojama ūkinės veiklos laisve; kodėl pagal 14¹ straipsnio 11 dalį teisė į žvejybos kvotą negali būti suteikiama ar perleidžiama tik tiems ūkio subjektams „kurie pasinaudoję Europos Sąjungos parama perorientavo savo valdomą vidaus vandens žvejybos laivą į kitą negu žvejybos veiklą, ir su jais susijusiems ūkio subjektams“, o siūloma nuostata būtų taikoma visiems susijusiems ūkio subjektams, t.y. net ir tiems, kurie teisėtai turi skirtas kvotas ir vykdo veiklą (verslinę žvejybą).

7. Siūlome įsivertinti, ar Projekto 6 punkte minimi aiškinamajame rašte nurodyti 5 mln. eurų lėšų yra pagrįsti, atsižvelgiant į tai, kad Įstatymo projektu nebuvo siūlomi jokie kriterijai, kaip šios išmokos turi būti apskaičiuojamos, ir į tai, kad Vyriausybė Projektu siūlytų tokius kriterijus. Taip pat aptariamų lėšų dydžiai turėtų būti įsivertinti ir į minėtuosius Vyriausybės siūlymus suteikti teisę perleisti verslinės žvejybos kvotas „visiems vidaus vandenyse verslinę žvejybą vykdančioms ūkio subjektams“ (Projekto 1 punktas).

Taip pat šis Projekto 6 punktas, susijęs su Įstatymo projekto įsigaliojimo data, galėtų būti papildytas argumentais dėl ūkio subjektų, kuriems bus uždrausta tam tikra veikla, teisių, lūkesčių apsaugos ir gerbimo, kaip tai numato konstitucinis teisinio saugumo principas.

8. Siūlome įsivertinti, ar Projekto 6 punkte teikimas siūlymas numatyti, kad „Išmokos ūkio subjektams už perleidžiamą teisę į žvejybos kvotą mokamos tik gavus Europos Komisijos patvirtinimą, kad jos suderinamos su ES vidaus rinka“, yra tinkamas, nes Projekte nėra teikiami argumentai, ar planuojama notifikuoti Europos Komisijai visą valstybės pagalbos schemą, ar kiekvieną konkretų atvejį. Taip pat nėra aišku, kaip bus tais atvejais, jei Europos Komisija neleis teikti valstybės pagalbos – ar tai reikštų, kad ūkio subjektui, perleidusiam kvotą, nebus mokama

jokia išmoka ir kvota nebus gražinama. Todėl šis siūlymas turi būti plačiau atskleistas arba valstybės pagalbos schema suderinta iki Įstatymo projekto įsigaliojimo / taikymo pradžios.

Teisės grupės vyriausiasis patarėjas

Deividas Kriaučiūnas

Deividas Kriaučiūnas, tel. +37052098817; +37065842473, el. p. deividas.kriauciunas@lr.lt